

KUTSESTANDARD

Tööhügieenik, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusala:

- 1) Kutse kirjeldamine ja tutvustamine
- 2) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 3) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 4) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 5) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 6) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetuse	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tööhügieenik, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Tööhügieeniku töö eesmärk on ennetada tööga seotud haigestumisi ja tööõnnetusi ning säilitada ja edendada töötaja tervist ja töövõimet, tagada töötaja heaolu ning tõsta töö tõhusust.

Tööhügieenik on spetsialist, kes aitab kaasa tervisliku ja ohutu töökeskkonna loomisele. Ta tuvastab töökeskkonna ohutegurid ja mõeldab ise või korraldab ohutegurite parameetrite mõõtmised. Ta hindab töökeskkonna (eelkõige füüsiliste, keemiliste ning bioloogiliste) ohutegurite võimalikku mõju töötajate tervisele ning nõustab tööandjaid ja töötajaid tervist säästvate töötingimuste loomises.

Mittereditsiinilise töötervisespetsialisti kutsealal on lisaks tööhügieenik, tase 7 kutsele veel järgmised kutsed:

- tööhügieenik, tase 6, kes tegeleb töökeskkonna riskianalüüsiga,
- ergonoom, tase 7, kes selgitab töökeskkonna füsioloogilised ohutegurid, rakendab vastavaid meetmeid ja nõustab probleemide lahendamises,
- tööpsühholoog, tase 7, kes selgitab töökeskkonna psühhosotsiaalsed ohutegurid, rakendab parendusmeetmeid ja nõustab probleemide lahendamises.

A.2 Tööosad

A.2.1 Töökorralduse analüüsimine ja hindamine

2.1.1 Tööülesannete ja tööde tehnoloogia analüüsimine

A.2.2 Töökeskkonna riskianalüüs ja terviseriskide vähendamine

2.2.1 Töökeskkonna riskianalüüsi läbiviimine

2.2.2 Ohutegurite mõõtmine

2.2.3 Füüsiliste ohutegurite hindamine

2.2.4 Keemiliste ohutegurite hindamine

2.2.5 Bioloogiliste ohutegurite hindamine

2.2.6 Füsioloogiliste ohutegurite hindamine

2.2.7 Psühholoogiliste ohutegurite hindamine

2.2.8 Ennetusmeetmete kavandamine ohutegurite võimaliku mõju vähendamiseks

A.2.3 Töökeskkonna kujundamine

2.3.1 Tehnoloogia ja töövahendite valimine

2.3.2 Ühiskaitsevahendite ja -meetmete vajaduse hindamine ning valimine

2.3.3 Isikukaitsevahendite vajaduse hindamine ning valimine

2.3.4 Ohumärguannete vajaduse hindamine ning valimine
A.2.4 Inimene-masin-keskkond süsteemi optimeerimine
2.4.1 Töövahendite ja materjali paigutamine töökeskkonnas
A.2.5 Osalemine tööõnnetuste ja tööga seotud haigestumiste ja õnnetusjuhtumite uurimises ning ennetamises
2.5.1 Osalemine tööõnnetuste ja tööga seotud haigestumiste uurimises, ennetusmeetmete kavandamine
2.5.2 Õnnetusjuhtumite analüüsimine ja ennetusmeetmete kavandamine
A.2.6 Tööandjate ja töötajate nõustamine ning teavitamine
2.6.1 Ohutusjuhendite koostamine ja ohutusalane juhendamine
2.6.2 Soovituste andmine erivajadustega töötaja kaasamiseks
2.6.3 Töötaja töövõime säilitamine ja parendamine
2.6.4 Hoiakute kujundamine
2.6.5 Uute nõuete ja teadmiste edastamine
Valitavad tööosad
A.2.7 Töötervishoiu- ja tööohutusalaste koolituste ettevalmistamine ning läbiviimine
2.7.1 Sihtgrupi koolitusvajaduse väljaselgitamine ja koolituskava koostamine
2.7.2 Koolituse sisuline ettevalmistamine ja läbiviimine
2.7.3 Koolituse tulemuslikkuse hindamine ja tagasiside andmine
2.7.4 Koolitustegevuse dokumenteerimine
A.3 Töö keskkond ja eripära
Tööhügieeniku tööaeg on paindlik, töötingimused sõltuvad analüüsitud töökeskkonnast. Esineb töötamist ohtlikes ja tervistkahjustavates oludes.
A.4 Töövahendid
Tööhügieenik kasutab oma töös töökeskkonna ohutegurite hindamiseks ja mõõtmiseks, tööprotsessi jäädvustamiseks ja dokumenteerimiseks vajalikke vahendeid.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Tööhügieeniku töös on vajalikud analüüsi- ja üldistusvõime, täpsus, koostöö- ja vastutusvõime, otsustusvõime ning iseseisvus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Tavaliselt on 7. taseme tööhügieenikul kutsealaga seotud valdkonna magistrikraad ja kompetentside saavutamiseks vajalik töökogemus.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Tööhügieenik, töökeskkonnainsener

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Tööhügieenik, tase 7 kutse koosneb seitsmest kohustuslikust ning ühest valitavast kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.6 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine. Lisaks on võimalik täiendavalt tõendada valitav kompetents B.2.7.
B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töökorralduse analüüsimine ja hindamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1) tutvub ettevõtte tehnoloogiatega, lähtudes ettevõtte tegevusalast ja kasutades sellekohaseid teadmisi;	

2) analüüsib ja kirjeldab töötaja tööd, jagab selle etappideks ja/või osadeks tööülesannete muutumise põhiselt, arvestades töökeskkonna ja selle muutumise mõjuga töötaja tervisele; koostab asjakohase kirjaliku kokkuvõtte.

Teadmised:

- 1) tööprotsesside ja tehnoloogiate olemus;
- 2) inimese füsioloogia alused.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

B.2.2 Töökeskkonna riskianalüüs ja terviseriskide vähendamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) viib läbi töökeskkonna riskianalüüsi, lähtudes õigusaktide nõuetest, kaasates töötajate ja tööandja esindajad ning vajadusel töötervishoiu teisi spetsialiste; kooskõlastab tegevused ja kaasatavad isikud tööandjaga;
- 2) valib ohuteguri mõõtmiseks sobivad mõõtemetodid ning teostab mõõtmise, vajadusel kasutab akrediteeritud mõõtjat; hindab mõõtetulemusi ning teeb nende alusel järeldused terviseriskidest;
- 3) selgitab välja füüsilised ohutegurid, kasutades selleks töökorralduse analüüsimise ja hindamise ning mõõtetulemusi; hindab ohutegurite terviseriski suurust; soovib ennetusmeetmeid;
- 4) selgitab välja keemilised ohutegurid, kasutades selleks ohutuskartide informatsiooni, töökorralduse analüüsimise ja hindamise ning mõõtetulemusi; hindab ohutegurite terviseriski suurust; soovib ennetusmeetmeid;
- 5) selgitab välja bioloogilised ohutegurid, kasutades selleks töökorralduse analüüsimise ja hindamise ning mõõtetulemusi; hindab ohutegurite terviseriski suurust; soovib ennetusmeetmeid;
- 6) selgitab välja füsioloogilised ohutegurid, kasutades selleks sobivaid meetodeid, töökorralduse analüüsimise ja hindamise ning mõõtetulemusi; hindab ohutegurite terviseriski suurust; soovib ennetusmeetmeid;
- 7) märkab psühholoogiliste ohutegurite olemasolu ning kaasab nende mõju hindamisse tööpsühholoogi;
- 8) koostöös tööandjaga valib ettevõtte vajadustele ja võimalustele vastavad ennetusmeetmed ning osaleb ettevõtte töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava koostamises.

Teadmised:

- 1) mõõtemetoodikad;
- 2) töökeskkonna ohutegurid;
- 3) töökeskkonna ohutegurite piirnormid.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

B.2.3 Töökeskkonna kujundamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) kaardistab töötaja tegevused ja selleks vajalikud töövahendid tööetappide kaupa; hindab olemasolevate töövahendite sobivust ning annab soovitusi töövahendite valikuks;
- 2) hindab ühiskaitsevahendite ja -meetmete vajadust ning teeb ettepanekuid ühiskaitsevahendite ja -meetmete rakendamiseks, arvestades kasutatavat tehnoloogiat ja esinevaid ohutegureid;
- 3) nõustab tööandjat nõuetele vastavate isikukaitsevahendite valimises, isikukaitsevahendite kasutus- ning hooldusjuhendite koostamises ja töötajate vastaval juhendamisel;
- 4) annab hinnangu vajadusele ohtlike tööloikude, seadmete, materjalide ja tegevuste märgistamiseks, tuginedes töökeskkonna riskianalüüsi tulemustele; valib sobivad ohumärguanded vastavalt õigusaktide nõuetele, juhendab tööandjat ja töötajaid ohumärguannete tähenduse ja kasutamise (sh paigutamise) osas, tuginedes õigusaktides esitatud nõuetele.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

B.2.4 Inimene-masin-keskkond süsteemi optimeerimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) hindab töövahendite, materjali ja toodangu paigutuse ohutust ja otstarbekust töökeskkonnas ning liikumisteede ja väljapääsude ohutust; teeb ettepanekuid optimaalseteks lahendusteks.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

B.2.5 Osalemine tööõnnetuste ja tööga seotud haigestumiste ja õnnetusjuhtumite uurimises ning ennetamises

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

1) analüüsib tööõnnetuste raporteid ning töötaja tervisekontrollide otsuseid ja kutsehaigestumise dokumentatsiooni; analüüsi alusel nõustab tööandjat töökeskkonna parendamises tööga seotud haigestumiste ning tööõnnetuste vältimiseks;

2) analüüsib õnnetusjuhtumite asjaolusid; analüüsi alusel nõustab tööandjat töökeskkonna parendamises õnnetusjuhtumite vältimiseks.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

B.2.6 Tööandjate ja töötajate nõustamine ning teavitamine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) analüüsib olemasolevate juhendite asjakohasust ja seadmete kasutusjuhendite vastavust olemasolevale töökeskkonnale, nõustab juhendite kaasajastamises ja vajadusel koostab neid; analüüsib juhendamist, nõustab selle täiendamises ja kaasajastamises;
- 2) annab tööandjale soovitusi töökeskkonna ja töövahendite kohandamiseks eririskidega töötajatele;
- 3) selgitab tööandjale ja töötajatele tervisedendamise peamisi meetodeid ja põhimõtteid, vajadusel kaasab tervisedendaja;
- 4) teeb teavitustööd töötervishoiu ja tööohutuse põhimõtete selgitamiseks töötajate töövõime säilitamise ja parendamise eesmärgil; levitab töötervishoiu ja tööohutusalast teavet, korraldab infopäevi jm teavitusüritusi;
- 5) jälgib pidevalt töötervishoiu ja tööohutuse arengut; hoiab end kursis Eesti õigusaktide muudatustega ja uusimate teadussaavutustega ning selgitab uusi nõudeid ja asjakohaseid lahendusi tööandjatele ja töötajatele.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Lisaks on võimalik täiendavalt tõendada valitav kompetents B.2.7.

B.2.7 Töötervishoiu- ja tööohutusalaste koolituste ettevalmistamine ning läbiviimine

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) osaleb töötajate koolitusvajaduste väljaselgitamises ning koostab koolituskavad teadmiste, oskuste ja hoiakute ajakohastamiseks;
- 2) osaleb koolituste sisulises ettevalmistamises, andes koolitajatele sisendi oodatavate õpiväljundite osas; osaleb koolitajana tööhügieeni käsitlevatel koolitustel;
- 3) osaleb koolituse tulemuslikkuse ja mõju väljaselgitamises, kasutades õpiväljundite saavutatuse taseme hindamiseks kohaseid meetodeid; teeb hindamisest kirjalikud kokkuvõtted, annab koolituse tulemuste kohta tagasisidet ja soovitusi tööandjale, koolitajale ja koolituse korraldajale;
- 4) dokumenteerib koolitustegevused vastavalt nõuetele ja vajadusele.

Hindamismeetod(id): eneseanalüüs, tehtud tööde analüüs, proovitöö, intervjuu vm.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Tööhügieenik, tase 7 kutset läbiv kompetents

EKR tase 7

Tegevusnäitajad:

- 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 „Keeleoskuse hindamise skaala“);
- 2) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Info- ja sidetehnoloogia, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Arvutustabelid, AO5 – Andmebaaside kasutamine, AO6 – Esitlus, AO7 – Veebisirvimine ja suhtlus, AO12 – Turvalisus (vt lisa 2 „Arvutikasutamise oskus“);
- 3) juhendab oma töös töötervishoiuspetsialisti eetikakoodeksist;
- 4) väljendab ennast kõnes ja kirjas ka mitte-erialaspetsialistile arusaadavalt;
- 5) ajakohastab ja arendab oma töötervishoiu ja tööohutuse alaseid kompetentse, lugedes kutsealaseid väljaandeid, osaledes koolitustel jne.

Hindamismeetod(id):

Läbivat kompetentsi hinnatakse integreeritult teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega.

C-osa **ÜLDTEAVE JA LISAD**

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-15102013-03/1k
2. Kutsestandardi koostajad	Mari Järvelaid, Terviseamet Ülo Kristjuhan, Tallinna Tehnikaülikool, TALO Merle Lõhmus, TTÜ Tööstuspsühholoogia Instituut Ivar Raik, Sotsiaalministeerium Märt Reinvee, MTÜ Ergoest, Eesti Maaülikool Alar Seiler, Qvalitas Arstikeskus AS, Eesti Maaülikool Argo Soon, Eesti Teadusagentuur Mare Teichmann, Tallinna Tehnikaülikool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	16
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.10.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.10.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	1
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2263 Töötervishoiu ja tööohutuse tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Occupational hygienist, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	